Komission ehdotus ns. SGEI de minimis -asetuksen muuttamisesta

Elisa Fagerström

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yleistä EU:n valtiontukisääntelystä

- Osa EU:n kilpailupolitiikkaa → tukee sisämarkkinoiden toimivuutta.

- Tavoitteina on tukien haitallisten kilpailuvaikutusten minimointi ja tasaveroiset kilpailuolosuhteet jäsenvaltioiden välillä.

- Linkki EU:n yleisiin tavoitteisiin: ympäristönsuojelu, ilmastopolitiikka, innovaatiot, sosiaaliset tavoitteet jne.

Peruslähtökohdat

- Tukikielto, johon komissio myöntää poikkeukset (ennakkoilmoitusvelvollisuus).

- Ennakkoilmoitusvelvollisuus tuista komissiolle ja tukien täytäntöönpanokielto – käytännössä nykyisin vain pieni osa valtiontuista (muutamia menettelytapoja, joista nyt kyseessä oleva SGEI de minimis –asetus on yksi).
  - ”Hyvät tuet” on vapautettu komission ennakkoilmoitusvelvollisuudesta = tuet, jotka edistävät EU:n politiikkatavoitteita siten, että kilpailun vääristymät ovat rajalliset.
  - Eniten kilpailua vääristävät tuet ennakkoilmoitusvelvollisuuden piirissä.

- Riski: laittoman tuen takaisinperintä tukea saaneelta yritykseltä.

Yleistä Suomen vakiintuneista valtiontukikannoista

- Suomi kannattaa vakiintuneesti tiukkaa valtiontukipolitiikkaa – huomio sisämarkkinoiden toimivuudessa.
  - Tavoitteena turvata tasavertaiset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla.

- Tukien kohdentaminen markkinoiden toimintapuutteisiin (innovaatiot ym.) edistää parhaiten EU:n kilpailukykyä.
  - Mahdollisimman salliva valtiontukipolitiikka ei ole tarkoituksenmukainen politiikkakeino ja ”patenttiratkaisu”.

- Kriisiajan tilapäisissä valtiontukijoustoissa Suomen näkemys on ollut, että niiden pitää olla tilapäisiä ja tukien tulee kohdentua oikein – irtautuminen tilapäisistä säännöistä heti kun tilanne sen sallii.

SGEI de minimis -asetus

- Komissiolle tehtävään ennakkoilmoitusvelvollisuuteen yhtenä merkittävänä poikkeuksena on ns. SGEI de minimis -asetus (EU) N:o 360/2012.

- SGEI-lyhenne tulee englanninkielisistä sanoista Services of General Economic Interest.

- Jos markkinoiden toiminta on puutteellista, mutta viranomainen haluaa turvata kaikissa olosuhteissa kansalaisille tärkeän palvelun saatavuuden, voidaan soveltaa SGEI-sääntelyä.

SGEI de minimis –asetuksen käyttö

- **Tiedossa ainoastaan kaksi tukiohjelmaa, jossa Suomessa on käytetty SGEI de minimis -asetusta:**
  - Kyläkauppatuki:
    - Kyläkauppatuki (päivittäistavarakauppapalvelun avustus) on maaseudun päivittäistavarakaupoille tarkoitettu tuki, jonka avulla pyritään edistämään maaseudun palveluiden saatavuutta.
  - Koronarokotteita luovuttaminen yksityisille terveydenhuollon toimijoille:
    - Luovutuksen avulla haluttiin parantaa rokotteiden saatavuutta kautta maan niin, että jokaisella yli 18-vuotiaalla olisi ollut mahdollisuus saada tehosterokote.

SGEI de minimis -asetusehdotus

- Liittyy yleiseen valtiontukien uudistukseen (myös yleistä de minimis –asetusta uudistetaan samaan aikaan).

- Ehdotus korvaa nykyisen SGEI de minimis -asetuksen, jonka voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2023.

Keskeiset ehdotukset

1. **Tuelle on ehdotettu 700 000 euron enimmäismäärä.**
   - Enimmäismäärän korotuksen tarkoituksena on ottaa huomioon inflaatio (vuosina 2014–2030, koska ylärajaa nostettiin viimeksi vuonna 2006, ja silloin inflaatio otettiin huomioon vuoteen 2013 asti).

2. **Läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten tiukentaminen ottamalla käyttöön pakollinen kansallinen tai EU:n tason julkinen rekisteri,** jossa jäsenvaltiot esittävät täydelliset tiedot minkä tahansa viranomaisen myöntämästä vähämerkityksisestä tuesta (yhteinen de minimis ja SGEI de minimis –tuille, sillä yleinen de minimis –tuki kuluttaa yrityksen SGEI de minimis –tukikiintiötä).

Valtioneuvoston kanta

- **SGEI de minimis -tuen enimmäisrajan nosto 700 000 euroon on perusteltua inflaatiokehityksen johdosta.**

- **SGEI de minimis ja yleisen de minimis -tuen enimmäismäärien pitäminen suhteellisen alhaisena on perusteltua kilpailu- ja sisämarkkinapolitiikan näkökulmasta.**

- **Keskusrekisterin perustaminen yksinkertaistaa ja tehostaa SGEI de minimis ja de minimis -tukien läpinäkyvyyttä, seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia sekä tietoa tukien kohdentumisesta.**

Seuraavat vaiheet

- **Komission on antanut sekä de minimis ja SGEI de minimis –asetuksista kaksi asetusehdotusta.**
- **Komissio tarkistaa ehdotuksista saadun palautteen ja julkaisee lopulliset asetukset loppuvuoden 2023 aikana.**
- **Uudet asetukset astuvat voimaan 1.1.2024.**